

**Uchwała Nr XVIII/338/12**  
**Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego**  
**z dnia 19 czerwca 2012 r.**

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w roku 2011 „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2009-2012”.**

Na podstawie § 35 ust. 3 lit. a i ust. 4 Regulaminu Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego stanowiącego załącznik do Uchwały Sejmiku Województwa Warmińsko - Mazurskiego Nr III /21/99 z dnia 4 lutego 1999 z późn. zm. i ust. 3 Rozdział II "Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2009-2012" przyjętego Uchwałą Nr XXV/476/08 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2008 r., uchwała się, co następuje:

**§ 1**

Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji w roku 2011 „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2009-2012”, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

**§ 2**

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku Województwa  
warmińsko-Mazurskiego

**Julian Osiecki**

**Sprawozdanie z realizacji w roku 2011  
„Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii  
w Województwie Warmińsko-Mazurskim  
na lata 2009- 2012”**

**Olsztyn, maj 2012 rok**

## Wprowadzenie

W oparciu o art. 9 ust. 1 i 2 Ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005.179.1485) sejmik województwa oraz jego organ wykonawczy odpowiadają za opracowanie i realizację wojewódzkiego programu przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej.

Uchwałą Nr XXV/476/08 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia "Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2009-2012".

Dzięki dobrej współpracy z instytucjami i placówkami z terenu województwa takimi jak: Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie, Warmińsko-Mazurskie Centrum Zdrowia Publicznego, Warmińsko – Mazurski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia w Olsztynie, szpitale oraz inne placówki zajmujące się leczeniem uzależnień możliwe było uzyskanie informacji i danych przydatnych w przygotowaniu niniejszego sprawozdania.

Duże znaczenie dla monitoringu mają także sprawozdania składane przez organizacje pozarządowe i samorządy lokalne z realizacji dofinansowanych zadań.

"Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2009-2012" opiera się na trzech priorytetach:

- Priorytet I. Profilaktyka.
- Priorytet II. Leczenie, rehabilitacja i ograniczenie szkód zdrowotnych.
- Priorytet III. Badania, monitoring i ewaluacja zjawiska narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim.

Realizując Program w 2011 roku podejmowano działania zmierzające do osiągnięcia założonych celów, w które zaangażowane były między innymi: samorządy lokalne, organizacje pozarządowe oraz inne instytucje zajmujące się zapobieganiem narkomanii.

Poniższe zestawienie wskazuje wysokość środków finansowych, jakie były przeznaczone na realizację zadań wynikających z „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2009-2011”, w poszczególnych latach:

Tabela 1. Wysokość środków finansowych wydatkowanych na realizację zadań Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Lp.	Rok	Środki finansowe wydatkowane na realizację zadań wynikających z Programu pochodzące z budżetu województwa
1.	<b>2009</b>	<b>99 000</b>
2.	<b>2010</b>	<b>24 000</b>
3.	<b>2011</b>	<b>95 969</b>
<b>Razem 2009-2011</b>		<b>218 969</b>

Poniżej przedstawione zostały zadania realizowane w 2011 roku w ramach przyjętych priorytetów:

## Priorytet I. Profilaktyka

W ramach tego priorytetu podejmowano działania w zakresie niżej wymienionych celów szczegółowych:

### Cel 1. Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganie używaniu środków psychoaktywnych.

Województwo warmińsko-mazurskie od lat należy do najbiedniejszych w kraju. Ubóstwo wielu rodzin pomimo coraz większych nakładów na pomoc społeczną, należy do największych i najpowszechniejszych problemów społecznych w regionie. Problem ubóstwa niesie za sobą wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin poprzez marginalizację i wykluczenie społeczne osób objętych tym problemem, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak: alkoholizm, narkomania, przestępczość.

Jak wynika z danych uzyskanych, z ośrodków pomocy społecznej z terenu Województwa Warmińsko-Mazurskiego corocznie notuje się pewną liczbę rodzin (osób), które uzyskują wsparcie z pomocy społecznej z powodu narkomanii.

Tabela 2. Wsparcie z pomocy społecznej z powodu narkomanii przekrojowo w latach 2008-2011 w Województwie Warmińsko-Mazurskim

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2009	211	399
2010	229	355
2011	207	322

Biorąc pod uwagę dane statystyczne uzyskane z corocznych raportów Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie dotyczące liczby stwierdzonych przestępstw narkotykowych z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, można zaobserwować wzrost liczby przestępstw w monitorowanym okresie :

- **2009 r. – wynosiła 1 739**
- **2010 r. – wynosiła 1 960**
- **2011 r. - wynosiła 1 994**

W 2011 roku odnotowano 1994 przestępstw narkotykowych, co wskazuje na wzrost ogólnej liczby przestępstw narkotykowych (2010 r. - 1960 przestępstw, wzrost o 34), nastąpił także znaczny wzrost ilości czynów popełnionych przez osoby nieletnie tj. w 2011 było ich 447 (2010 r. – 293, wzrost o 154 czynów).

Tabela 3. Udział nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw narkotykowych w woj. warmińsko-mazurskim

CZYNY NIELETNICH W OGÓLNEJ LICZBIE PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH Z "Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii" w 2011 r.				
Jednostka	Ogółem stwierdzonych przestępstw narkotykowych	Czyny popełnione przez nieletnich	Osoby podejrzane	
			w tym osoby nieletnie	
Elbląg	360	23	107	5
Olsztyn	443	193	171	29
Bartoszyce	32	1	20	1
Braniewo	15	0	9	0
Działdowo	62	1	49	1
Ełk	150	26	88	8
Giżycko	28	2	25	2
Gołdap	46	7	18	2
Īawa	88	21	58	13
Kętrzyn	92	13	43	8
Lidzbark Warm.	42	21	14	6
Mrągowo	76	37	48	29
Nidzica	184	11	42	10
Nowe Miasto Lub.	26	0	18	0
Olecko	41	7	30	5
Ostróda	176	30	88	10
Pisz	25	5	17	4
Szczytno	88	41	77	43
Węgorzewo	20	8	19	6
<b>RAZEM</b>	<b>1994</b>	<b>447</b>	<b>941</b>	<b>182</b>

Źródło: Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie

Z analizy powyższych danych wynika, iż w minionym roku 81 % ogólnej liczby przestępstw narkotykowych popełniły osoby dorosłe, natomiast nieletni popełnili 19 % czynów karalnych (15 % w roku 2010).

Tabela 4. Szczegółowe dane dot. przestępstw narkotykowych w 201 roku

Ilość osób podejrzanych, w rozbiciu na poszczególne kwalifikacje prawne przestępstw z "Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii" w 2011 r.		
KWALIFIKACJA PRAWNA Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii	Osoby podejrzane	
	w tym osoby nieletnie	
Art. 53 ust. 1 – „wytwarzanie, przetwarzanie, przerabianie”.	3	0
Art. 53 ust. 2 – „wytwarzanie, przetwarzanie, przerabianie”. – <b>znaczna ilość</b>	1	0
Art. 55 ust. 1 i ust 2 – „dokonywanie przewozu, wywozu”	1	0
Art. 55 ust. 3 – „dokonywanie przewozu, wywozu”. – <b>znaczna ilość</b>	4	0
Art. 56 ust. 1 i ust. 2 – „wprowadzanie do obrotu”.	7	0
Art. 56 ust. 3 – „wprowadzanie do obrotu”. – <b>znaczna ilość</b>	21	0
Art. 58 – „udzielanie innej osobie”.	124	50
Art. 59 – „udzielanie innej osobie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej”.	170	28
Art. 61 – „działanie wbrew przepisom rozp.. 273/2004 lub rozp. 111/2005”.	1	0
Art. 62 ust. 1 i ust. 3 – „posiadanie”	545	100
Art. 62 ust. 2 – „posiadanie” – <b>znaczna ilość</b>	19	1
Art. 63 ust. 1 i ust. 3 – „uprawa maku”	43	3
Art. 63 ust. 2 – „zbieranie mleka makowego, opium, słomę makową ...”	1	0
Art. 64 – „zabranie w celu przywłaszczenia środków odurzających ...”	1	0
<b>RAZEM</b>	<b>941</b>	<b>182</b>

Źródło: Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie

Według funkcjonariuszy policji najczęściej występującymi przyczynami zjawiska narkomanii są czynniki społeczne (bezrobocie, brak środków do życia, chęć ucieczki od problemów, nieumiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach) ale także – szczególnie wśród młodzieży, w sferze psychicznej (chęć zaimponowania grupie, ciekawość, problemy w nauce, konflikt z otoczeniem).

Brak życiowych perspektyw, duża przestępczość i bezrobocie to tylko niektóre czynniki związane ze środowiskiem społecznym mające szczególną rolę w życiu młodego człowieka. Duży też wpływ w tym okresie rozwoju mają grupy rówieśnicze, w których młody człowiek funkcjonuje – a w których niekiedy narkotyki są atrybutem buntu i sprzeciwu wobec społeczeństwa.

Rozbite rodziny, zachwiane relacje w rodzinach pełnych, brak wsparcia i porozumienia, nieprawidłowe wzorce ze strony rodziców związane np. z nadużywaniem alkoholu generują wśród dzieci postawy ucieczkowe, a narkotyków staje się jedną z form tej ucieczki. Niepewność i niedojrzałość emocjonalna, mała odporność na stres, słaba motywacja do działań, które nie przynoszą natychmiastowych korzyści – to tylko niektóre cechy jednostek podatnych na uzależnienia

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 nałożyła na gminy obowiązek tworzenia gminnych programów przeciwdziałania narkomanii. Jak wynika z informacji zebranych za 2011 rok w 108 samorządach (na 116) tworzy się odrębne programy przeciwdziałania narkomanii, pozostałe wpisują zadania te w program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Jak wynika z analizy sprawozdań z realizacji w samorządach Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, kształtuje się to następująco:

Tabela 5. Liczba gmin, które opracowały gminny program przeciwdziałania narkomanii lub opracowały wspólny gminny program przeciwdziałania uzależnieniom

	2008	2009	2010	2011
Województwo Warmińsko-Mazurskie	105	104	103	110

Samorząd od szeregu lat (od 2005) w ramach realizacji zadań wojewódzkich programów przeciwdziałania narkomanii oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wspierał finansowo i merytorycznie działania samorządów gminnych, polegające na organizacji różnorodnych form wspierania rozwoju dzieci i młodzieży, które prowadzą również działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wspierał i rekomendował projekty gmin w staraniach o dofinansowanie w ramach programu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej - „Świetlica, Praca i Staż – socjoterapia w środowisku gminnym” w poszczególnych edycjach tego programu: W roku 2011 – dokonano analizy i wstępnej oceny merytorycznej 25 projektów zarekomendowano 23 projekty.

Jak przedstawiała się liczba świetlic funkcjonujących na terenie województwa warmińsko-mazurskiego oraz jaka liczba dzieci skorzystała z zajęć w świetlicach - obrazuje poniższa tabela.

Tabela 6 Liczba świetlic socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych w Województwie Warmińsko-Mazurskim

Rok	Świetlice socjoterapeutyczne		Świetlice opiekuńczo-wychowawcze	
	Liczba jednostek	Liczba uczestników	Liczba jednostek	Liczba uczestników
2008	74	2 441	262	8 336
2009	71	2 108	254	7 918
2010	77	2 680	218	6 604
2011 <sup>1</sup>	68	2 118	181	5 337

Źródło: dane uzyskane z rocznych sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

1/ dane z 108 gmin

Jak kształtowało się uczestnictwo uczniów, rodziców i wychowawców w szkolnych i pozaszkolnych programach profilaktycznych w ostatnich latach obrazuje poniższe zestawienie:

Tabela 7. Szkolne i pozaszkolne programy profilaktyczne

Rok	Liczba jednostek	Szkolne i pozaszkolne programy profilaktyczne		
		Liczba uczniów	Liczba nauczycieli i wychowawców	Liczba rodziców
2008	116	91 211	5 452	14 772
2009	116	101 667	5 503	18 443
<b>2010</b>	116	50 452	2 400	6 914
<b>2011<sup>1</sup></b>	108	76 189	4 600	15 950

Źródło: dane uzyskane z rocznych sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1

1/ dane z 108 gmin

Na obszarze województwa w 2010 r. odnotowano tendencję spadkową jeśli chodzi o liczbę uczestników (uczniów) profilaktyki pierwszorzędowej prowadzonej zarówno w systemie oświaty jak i poza szkołą (spadek o ok. 50% w roku 2010 w porównaniu z rokiem 2009), natomiast w 2011 roku poziom ten wrócił do wcześniejszego poziomu.

Znaczną rolę w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień odgrywają specjalistyczne organizacje pozarządowe działające w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

Każdego roku w budżecie województwa zabezpieczane były środki finansowe przewidziane do dofinansowania zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe.

Tabela 8. Udział finansowy z budżetu województwa w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, ilość dotowanych podmiotów, liczba osób objętych oddziaływaniem profilaktycznym czy rehabilitacyjnym

Rok	Wysokość środków finansowych przekazanych z budżetu województwa W formie dotacji organizacjom	Liczba dotowanych organizacji pozarządowych	Szacunkowa liczba odbiorców
2009	<b>70 000 zł</b>	<b>3</b>	<b>5 446</b>
2010	<b>22 000 zł</b>	<b>3</b>	<b>447</b>
2011	<b>50 000 zł</b>	<b>3</b>	<b>4 392</b>

W roku 2011 Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego ogłosił otwarty konkurs ofert na wykonanie zadań publicznych przez organizacje pozarządowe w zakresie przeciwdziałania narkomanii, przeznaczając na ten cel 50 000 zł., złożono 8 wniosków, wszystkie spełniały wymogi formalne i podlegały rozpatrzeniu. Zgodnie z Uchwałą Nr 29/376/11/IV Zarządu Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 23 maja 2011 r. wybrano 5 ofert do realizacji i dofinansowania w ramach budżetu województwa - szczegóły omówione w priorytecie II. Cel 1.

## **Cel 2: Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku.**

Realizując niniejszy cel założony w Programie organizowano i wspierano przedsięwzięcia edukacyjno-informacyjne, zwiększające wiedzę społeczną dotyczącą problematyki narkomanii. Jednym z takich przedsięwzięć była Konferencja „Profilaktyka narkomanii w środowiskach lokalnych na terenie województwa Warmińsko – Mazurskiego”, która zorganizowana została w dniu 16.09.2011r. w Olsztynku przez: Samorząd Województwa Warmińsko – Mazurskiego, Urząd Miejski w Olsztynku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynku i Stowarzyszenie Wspierania Działań na Rzecz Osób Potrzebujących Pomocy DROGA. Podczas Konferencji omawiano między innymi: program profilaktyczny realizowany w mieście i gminie Olsztynek, cele i priorytety Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, omówiono realizację projektu „musical profilaktyczny „Noc w środku dnia”; konflikty z prawem osób uwikłanych w problematykę narkomanii, realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Olsztynek.; realizację Programu Wzmacniania Rodzin, zadania dla samorządów gmin wynikające z Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016. Konferencja zakończyła się dyskusją panelową - omówiono problemy wynikające z realizacji gminnych programów przeciwdziałania narkomanii, w dyskusji udział wzięli: terapeuci, pedagodzy i psycholodzy

Z informacji uzyskanych z Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie wynika, że bardzo duży wkład w podniesienie wiedzy społeczeństwa, szczególnie młodego pokolenia mają funkcjonariusze policji. Organizują oni przede wszystkim spotkania edukacyjne z dziećmi i młodzieżą, ale też ściśle współpracują z pedagogami i nauczycielami w kierunku prewencji zachowań ryzykownych. Podjęte zostały, m.in. następujące przedsięwzięcia:

- przed wakacjami Policja podjęła współpracę z pracownikami Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Wojewódzkiej i Państwowych Stacji Sanitarno – Epidemiologicznych Województwie Warmińsko – Mazurskim zakresie przeprowadzenia wspólnych działań w ramach programu „Bezpieczne i Zdrowe Wakacje 2011 ”, W ramach współpracy prezentowano podczas spotkań profilaktycznych z młodzieżą film edukacyjny pt. „STOP DOPALACZOM”, liczbę odbiorców tych działań można określić na ponad 7 000 uczniów.
- funkcjonariusze Policji w Elblągu – w 2011 roku przeprowadzili 140 spotkań z młodzieżą tematem przewodnim tych spotkań była kwestia odpowiedzialności osób nieletnich w kontekście nieprzestrzegania Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, także zorganizowano i przeprowadzono 3 szkolenia dla pedagogów przy współpracy z Katolickim Ruchem Antynarkotycznym „KARAN”.
- W Elblągu prowadzone były spotkania z młodzieżą w Teatrze im.. A. Sewruka, po obejrzeniu sztuki „Narkomanka” poruszającej problem uzależnienia młodej dziewczyny od narkotyków, prowadzone były dyskusje na temat tego zagrożenia, w spotkaniach brali udział policjanci, terapeuci i lekarze. W 2011 roku odbyło się 8 takich spektakli, w których uczestniczyło 1160 uczniów.
- w Braniewie w szkołach Funkcjonariusze Policji prowadzili działalność edukacyjną w zakresie odpowiedzialności prawnej nieletnich oraz przejawiania zachowań patologicznych (palenie papierosów, spożywanie alkoholu, zażywanie narkotyków). W ubiegłym roku przeprowadzono 65 spotkań, w których uczestniczyło 1.306 uczniów.
- w Kętrzynie realizowano program Komendy Głównej Policji pod nazwą Profilaktyka a Teatr w gimnazjum odbył się I przegląd filmów i spektakli teatralnych ZaPaTka. W przeglądzie wzięli udział uczniowie z pięciu gimnazjów powiatu kętrzyńskiego, liczbę uczestników programu szacuje się na 100 os, zaś odbiorców ponad 1000 os.
- funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Nidzicy przy współudziale dyrektora MOPS oraz pracowników Nidzickiego Ośrodka Kultury zorganizowali konkurs plastyczny pt. „Narkotyki – bo nie”. Do konkursu przystąpiło łącznie 150 uczniów w dwóch kategoriach wiekowych: szkół podstawowych i gimnazjalnych.
- w Węgorzewie funkcjonariusze Policji przeprowadzili 308 spotkań w szkołach z dziećmi i młodzieżą, 8 spotkań z rodzicami i 20 spotkań z pedagogami, na których w 59 przypadkach poruszano temat „dopalaczy”, jak również „Życia z dala od nałogów”.



- podczas jednego ze spotkań z klasą mundurową z Zespołu Szkół Licealnych i Zawodowych w Pieniężnie przeprowadzono szkolenie nt. działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania zjawisk patologii społecznej. Licealiści obejrzeliby filmy prewencyjne „Zatrzymaj przemoc w rodzinie” oraz „Dlaczego STOP narkotykom”. Funkcjonariusz prowadzący szkolenie uświadamiał młodzież o konsekwencjach przemocy w rodzinie oraz o skutkach prawnych i społecznych zażywania środków odurzających lub psychotropowych.

### Cel 3. Zwiększanie liczby kompetentnych realizatorów działań profilaktycznych

Przy współpracy z Katolickim Ruchem Antynarkotycznym „KARAN” zorganizowano cykl szkoleń dla funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Elblągu przygotowując do realizacji programu wczesnej interwencji „FreD Goes Net”. Celem programu jest podejmowanie skutecznej interwencji wobec młodzieży zażywającej szkodliwe substancje psychoaktywne. W 2011 roku przeprowadzono 3 szkolenia poświęcone tej tematyce. Szkolenie finansowano z funduszy Unii Europejskiej. Propagatorem tego typu szkoleń jest Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii.

W marcu 2011 roku w Morągu przygotowano naradę pełnomocników/ koordynatorów ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przedstawicieli powiatowych centrów pomocy rodzinie pt. „Działalności klubów młodzieżowych jako element edukacji nieformalnej”. Głównym celem spotkania przedstawicieli samorządów gminnych i powiatowych była debata nad działalnością profilaktyczną skierowaną do dzieci i młodzieży. Było ono też okazją do prezentacji skutecznych metod pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym..

Zaproszeni specjaliści zaprezentowali między innymi:

- pracę z młodzieżą trudną w Młodzieżowym Ośrodku Terapii „Dom Zacheusza” Katolickiego Ruchu Antynarkotycznego „KARAN” ;
- doświadczenia z realizacji projektu „streetworker” realizowanego na terenie miasta Ełk;
- praktykę ławskich związanych z realizacją projektu „Pedagog Ulicy” w Łławie;
- wskazano na rolę edukacji nieformalnej z wykorzystaniem działań animacyjnych na podstawie Klubu młodzieżowego w „UL” w Morągu;
- plan działania na rok 2011 w ramach POKL w Województwie Warmińsko-Mazurskim – jako szansa dla tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych form integracji społecznej młodzieży.
- doświadczenia z pracy z młodzieżą w klubach organizowanych na Pradze w Warszawie Stowarzyszenia Alternatiff z Woli Zadybskiej;
- w programie narady znalazła się także prezentacja multimedialna, film oraz pokaz tańca z ogniem w wykonaniu uczestników klubu.

W naradzie udział wzięło 40 osób, głównie gminni pełnomocnicy/koordynatorzy ds. rozwiązywania problemów uzależnień, pedagodzy, psychoprofilaktycy oraz przedstawiciele powiatowych centrów pomocy rodzinie.

### Wskaźniki osiągnięte w celach szczegółowych określonych w Priorytecie I :

Wskaźnik	2009	2010	2011
Wydatki ponoszone na profilaktykę narkomanii przez samorządy gminne	1 198 350	1 228 690	1 074 452
Liczba gmin, które przekazały wsparcie finansowe z budżetów szkołom w rozwijaniu działań profilaktycznych	w 68 gminach	w 70 gminach	w 57 gminach
Liczba jednostek samorządu terytorialnego wspierających szkolne i pozaszkolne programy	83 gmin	90 gmin	84
Poziom wiedzy i postawy społeczeństwa wobec narkotyków i narkomanii na podstawie wyników badań ankietowych	nie realizowano badań	nie realizowano badań	Nie realizowano badań
Liczba działań informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii	12	16	10
Liczba działań upowszechniających informacje o programach i placówkach profilaktycznych	5	6	5

Liczba osób zaangażowanych w województwie w realizację kampanii edukacyjnych na temat problematyki narkomanii	36	44	69
Liczba zorganizowanych szkoleń dla osób realizujących zadania profilaktyczne.	-	3	4
Liczba osób, które dzięki wsparciu finansowemu podniosły swoje kwalifikacje i kompetencje	8	10	19
Liczba partnerów, z którymi nawiązano współpracę	116 gmin; 21 powiatów, 10 organizacji pozarządowych	116 gmin; 21 powiatów, 10 organizacji pozarządowych	116 gmin; 21 powiatów, 10 organizacji pozarządowych

\* dane do wskaźników uzyskane z opracowań własnych

## Priorytet II. Leczenie, rehabilitacja i ograniczenie szkód zdrowotnych.

W ramach tego priorytetu podejmowano działania w obrębie niżej wymienionych celów szczegółowych:

### Cel 1. Zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia i rehabilitacji poprzez rozwój specjalistycznych placówek oraz programów terapeutycznych

Na podstawie informacji uzyskanych z Warmińsko-Mazurskiego Centrum Zdrowia Publicznego w Olsztynie, zajmującego się statystyką medyczną w Województwie Warmińsko-Mazurskim, określić można liczbę osób, które w związku z problemami spowodowanymi zażywaniem środków psychoaktywnych poddają się leczeniu, korzystając z proponowanych w zakresie leczenia uzależnień usług, tj.:

- leczenie chorych na oddziałach uzależnień,
- leczenie ambulatoryjne w przychodniach (poradniach) leczenie uzależnień,
- wizyty u psychologów, terapeutów lub instruktorów terapii uzależnień,
- wizyty w środowisku chorego,
- spotkania dla osób uzależnionych i współuzależnionych w grupach wsparcia.

Tabela 9. Opieka w poradniach profilaktyki i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych

Wyszczególnienie	2009 r.	2010 r.	2011 r.
Liczba porad w poradni profilaktyki i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych	8 287	5 063	3 390
Liczba wizyt u psychologów, terapeutów i instruktorów terapii uzależnień	7 646	4758	3 085
Liczba osób uczestniczących w psychoterapiach indywidualnych	778	435	820
Liczba osób uczestniczących w psychoterapiach grupowych	352	178	214
Wizyty w środowisku chorego (dom, szkoła, porady telefoniczne)	80	808	5
Skierowania do stacjonarnych placówek psychiatrycznych i odwykowych	245	30	80

źródło: dane uzyskane z Warmińsko-Mazurskiego Centrum Zdrowia Publicznego w Olsztynie

Tabela 10. Leczeni w poradniach profilaktyki i rehabilitacji osób uzależnionych od środków psychoaktywnych

Rok	Leczeni ogółem	Do 18 lat	19-29 lat	30-64 lata	65 lat i więcej	w tym Leczeni po raz pierwszy	Zobowiązani do leczenia
<b>2009</b>	<b>527</b>	<b>53</b>	<b>303</b>	<b>171</b>	-	<b>228</b>	<b>32</b>
<b>2010</b>	<b>548</b>	<b>75</b>	<b>275</b>	<b>198</b>	-	<b>213</b>	<b>14</b>
<b>2011</b>	<b>504</b>	<b>150</b>	<b>242</b>	<b>112</b>	-	<b>160</b>	<b>26</b>

źródło: dane uzyskane z Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia w Olsztynie

Prowadzone w ostatnich latach badania ESPAD oraz analiza danych lecznictwa przez Instytut Psychiatrii i Neurologii pokazują wyraźnie, że zmienił się rodzaj zażywanych substancji psychoaktywnych, coraz częściej zażywane substancje nie powodują widocznych objawów somatycznych polegających na wyniszczeniu organizmu, bardziej powodują one „głód psychiczny”, co też nie skłania części uzależnionych do szukania pomocy terapeutycznej. Tendencje te potwierdza zwiększająca się liczba osób, które zgłaszają się do leczenia z podwójną diagnozą i pacjentów z „innymi zaburzeniami psychicznymi” - stanowią oni już 58% leczonych. (por. Janusz Sierosławski, Lecznictwo odwykowe 2010, Warszawa 2011).

Osoby uzależnione i współuzależnione od środków psychoaktywnych pomoc terapeutyczną i medyczną mogły uzyskać w poniższych placówkach, świadczących usługi w systemie ambulatoryjnym czy stacjonarnym, na terenie województwa:

#### 1) placówki prowadzone przez organizacje pozarządowe:

- Młodzieżowy Ośrodek Terapeutyczny „Dom Zacheusza” KARAN w Elblągu;
- Ośrodek Rehabilitacji Uzależnień „MONAR” w Gaudynkach k/Orzysza;
- Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień Stowarzyszenia „MONAR” w Olsztynie;
  - Filia Poradni „Monar” w Bartoszycach
  - Punkt Informacyjny „Monar” w Ostródzie
  - Punkt Informacyjny „Monar” w Lubawie
- Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień Stowarzyszenia „MONAR” w Elblągu;
- Poradnia Profilaktyczno-Społeczna Towarzystwa Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U” w Olsztynie;
- Centrum Profilaktyki i Terapii Katolickiego Ruchu Antynarkotycznego „KARAN” w Elblągu.

#### 2) placówki nadzorowane przez samorządy, bądź inne podmioty:

- Oddział VII D Wojewódzkiego Zespołu Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie (poradnia i detox);
- Oddział VI Dziecięcy Wojewódzkiego Zespołu Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie;
- Oddział Detoksykacyjny w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Psychiatrycznym w Węgorzewie;
- Przychodnia Psychoterapii i Profilaktyki Uzależnień w Olsztynie;
- Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień w Działdowie;
- Ośrodek Rehabilitacji i Uzależnień „DOREN” im. Berty Trusiewicz w Różewcu;
- Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień w Giżycku;
- Młodzieżowy Punkt Konsultacji i Terapii (NZOZ) w Węgorzewie;
- Młodzieżowy Punkt Konsultacyjny (NZOZ) w Piszcu.;
- Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Narkotyków (NZOZ) w Olecku;
- Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Narkotyków (NZOZ) w Iławie;
- Przychodnia Terapii Uzależnień od Alkoholu (SPZOZ) w Szczytnie;
- Punkt Konsultacyjny MOPS w Kętrzynie;
- Ośrodek Wsparcia MOPS w Biskupcu.

Na system pomocy terapeutycznej w zakresie problemów uzależnień w Województwie Warmińsko-Mazurskim największy wpływ miała aktywna działalność organizacji pozarządowych. Obecnie terapię prowadzić mogą wyłącznie zarejestrowane zakłady opieki zdrowotnej - poradnie terapii uzależnienia od alkoholu, narkotyków i współuzależnienia.

Województwo Warmińsko-Mazurskie wspiera programy organizacji pozarządowych z zakresu terapii uzależnień, zabezpieczając na ten cel w poszczególnych latach środki finansowe. W 2011 roku wsparcie finansowe z budżetu Województwa uzyskało 5 projektów.

1. Stowarzyszenia MONAR, Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Regionalnego z siedzibą w Olsztynie otrzymało dofinansowanie do realizacji 3 projektów:

- „Program psychoedukacyjno-motywuujący dla osadzonych w zakładach karnych”, dofinansowanie w wysokości 6 000 zł.

W ramach realizacji zadania przeprowadzonych zostało 327 godz. zajęć z osadzonymi, w tym: psychoprofilaktycy przeprowadzili 297 godzin zajęć w Areszcie Śledczym w Olsztynie i 120 godz. zajęć w Areszcie Śledczym w Ostródzie. Oddziaływaniami psychoedukacyjnymi objęto łącznie 106 osób. Dzięki realizacji projektu uczestnicy mieli szansę na:

- zwiększenie poziomu wiedzy o rzeczywistym charakterze narkomanii i chorób zakaźnych z nimi współwystępujących;
- poprawę umiejętności rozwiązywania problemów wynikających z uzależnienia;
- zwiększenie ilości osadzonych – właściwie oceniających ryzyko związane z używaniem narkotyków i swobodą seksualną w kontekście zakażeń HIV, HCV i innych

- „Program psychoedukacyjny dla osób zagrożonych uzależnieniem oraz ich rodzin”, dofinansowanie w wysokości 14 000 zł

Program w swojej specyfice zakładał kilka form pomocy, między innymi: działalność środowiskową, zajęcia informacyjno-edukacyjne z osobami używającymi narkotyków oraz z ich rodzinami, zajęcia grupy wsparcia dla rodzin osób uzależnionych, poradnictwo rodzinne, interwencje kryzysowe.

Oddziaływaniami w ramach programu objęto 154 osób używających narkotyków w wieku 14-31 lat, w tym: 58 użytkowników przetworów konopi, 14 użytkowników amfetaminy, 15 użytkowników alkoholu, 61 użytkowników marihuany i alkoholu.

Realizatorzy programu założyli osiągnięcie u uczestników – eksperymentujących z narkotykami przede wszystkim zaprzestanie używania substancji psychoaktywnych., szczególnie poprzez: wzrost samoświadomości i poziomu wiedzy nt. uzależnienia i skutków używania narkotyków oraz współuzależnień, poprawę umiejętności w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, zwiększenie liczby osób uzależnionych poprawnie funkcjonujących społecznie, poprawa sytuacji emocjonalnej i funkcjonowania rodzinnego, zwiększenie skuteczności pomocy osobom eksperymentującym z narkotykami poprzez włączenie w proces oddziaływań ich rodzin, zwiększenie ilości funkcjonujących rodzin z problemem narkotykowym.

- „Program profilaktyczny Poradni MONAR w Olsztynie”, dofinansowanie w wysokości 6 700 zł.

W ramach realizacji zadania zostało przeprowadzonych 192 godz. zajęć, w tym. 162 godz. z uczniami, 28 godz. z rodzicami uczniów oraz 4 godz. z nauczycielami. W ramach programu oddziaływaniami objętych zostało ponad 3700 osób.

Działania profilaktyczne były realizowane w szkołach Olsztyna i województwa warmińsko-mazurskiego w formie zajęć informacyjno-edukacyjnych z uczniami oraz nauczycielami i rodzicami uczniów. Zajęcia zostały przeprowadzone w następujących szkołach: Zespół Szkół w Olsztynku, I LO w Olsztynku, ZSzo i Ch. W Olsztynie, III LO w Olsztynie, Gimnazjum Nr 5 w Olsztynie, Publiczne Gimnazjum w Stawigudzie, Gimnazjum Nr 10 w Olsztynie, X LO w Olsztynie, ZSZ Nr 2 w Nidzicy; Gimnazjum Nr 11 w Olsztynie, ZSze-H w olszynie, ZSze w Olsztynie, IX LO w Olsztynie, ZSZG-S w Olsztynie, ZSzo w Lidzbarku Warm.; ZSziPO w Lidzbarku Warm.; I LO w Olsztynie, Gimnazjum Nr 5 w Olsztynku, Gimnazjum w Tuławkach.

2. Warmińsko –Mazurskie Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Sukurs” w Olsztynie na projekt „Program profilaktyczno- interwencyjny na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodzin z problemem uzależnienia od narkotyków”, dofinansowanie w kwocie 13 600 zł.

Specjaliści Stowarzyszenia mogli w sposób ciągły, prowadzić zajęcia z osobami potrzebującymi pomocy w związku z uzależnieniem własnym bądź osoby bliskiej. W trakcie realizacji programu udzielano pomocy w postaci:

- porady rodzinne pierwszego kontaktu – zrealizowano 96 godz. wobec 35 osób
- wsparcie psychologiczne – zrealizowano 124 godz. wobec 40 osób;
- interwencje kryzysowe – zrealizowano 233 godz. wobec 108 osób;
- porady specjalisty ds. uzależnień – zrealizowano 134 godz. wobec 50 osób;
- grupa wsparcia dla rodziców – zrealizowano 52 spotkania - 208 godz. wobec 11 osób;
- grupy zapobiegania nawrotom – zrealizowano 43 spotkania – 172 godz. wobec 9 osób
- zajęcia korekcyjne dla młodzieży – zrealizowano w pracy indywidualnej i grupowej przez 2 profilaktyków łącznie 180 godz.

3. Stowarzyszenie Wspierania Działań na Rzecz Osób Potrzebujących Pomocy „Droga” w Olsztynku, dofinansowanie w kwocie 9 700 zł

Celem programu było kształtowanie umiejętności psychospołecznych niezbędnych do utrzymywania abstynencji oraz rozwój osobisty uczestnika programu. Uczestnicy projektu podczas warsztatów psychoterapeutycznych oraz psychoterapii indywidualnej pracowali nad rozwojem umiejętności społecznych, wypracowaniem strategii zapobiegania osobistym nawrotom uzależnienia, nabycie umiejętności konstruktywnego spędzania czasu wolnego, wzmocnieniem poczucia własnej wartości oraz nawiązaniem konstruktywnych kontaktów z innymi osobami uzależnionymi, utrzymującymi abstynencję.

Program składał się z trzech warsztatów psychoterapeutycznych Pt. „Poczucie krzywdy i wybaczenie”, „Zapobieganie nawrotom choroby uzależnienia”, „Wspomaganie rozwoju duchowego” oraz psychoterapeutycznych sesji indywidualnych.

Łącznie z programu skorzystało 17 osób, w tym:

- 3 osoby uzależnione od opiatów
- 6 osób uzależnionych od kilku substancji z dominacją amfetaminy
- 2 osoby uzależnione krzyżowo od leków uspakajających i alkoholu
- 3 osoby uzależnione od kilku substancji z dominacją kanabinoli
- 2 osoby uzależnione od kilku substancji z dominacją leków przeciwbólowych na bazie opioidów
- 1 osoba uzależniona od marihuany.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w latach ubiegłych w miarę możliwości wspierał finansowo remonty i modernizacje bazy leczenia uzależnień, szczególnie udzielano pomocy Ośrodkowi Rehabilitacji i Uzależnień DOREN w Rózewcu. W roku 2011 ze względu na ograniczoną ilość środków pieniężnych w budżecie województwa nie finansowano modernizacji bazy lecznictwa uzależnień.

W ramach postrehabilitacji osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych dofinansowano ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego dwa projekty.

Ośrodek Rehabilitacji Uzależnionych „Doren” od maja 2009 r. do listopada 2011 r. realizował projekt, którego celem była poprawa dostępu do rynku pracy i podwyższenie kompetencji społecznych osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wprowadzenie elementów reintegracji zawodowej i społecznej do procesu leczenia pacjentów. Ośrodek uzyskał dofinansowanie z funduszy unijnych w wysokości 985 120 zł (POKL) Grupą docelową w programie stanowili pacjenci Ośrodka DOREN oraz absolwenci innych ośrodków leczenia uzależnień zamieszkałych na terenie Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Wśród 140 uczestników programu byli między innymi: uzależnieni od środków psychoaktywnych, żyjący z HIV/AIDS, HCV, chorobą psychiczną, uzależnieni od alkoholu, bezdomni, niepełnosprawni, długotrwale bezrobotni.

Projekt w swoich założeniach zakładał siedem form wsparcia, w trakcie czterech edycji:

1. Kształtowanie i doskonalenie podstawowych umiejętności aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym-reintegracja społeczna.
2. Reintegracja zawodowa-prowadzona przez doradcę zawodowego nakierowana na doskonalenie podstawowych umiejętności aktywnego uczestnictwa w życiu zawodowym (aktywne poszukiwanie pracy, alternatywne formy zatrudnienia, autoprezentacja).
3. Zajęcia terapeutyczne, wyrównawcze grupowe oraz indywidualne prowadzone przez terapeutę.

4. Organizacja i przeprowadzanie szkoleń zawodowych i kursów doszkalających-uzupełnienie edukacji i zdobycie zawodu (obejmuje szkolenia typu, operator wózków widłowych, obsługa kas fiskalnych, szutnik, stolarz, robotnik drogowy, inne-organizowane przez zewnętrzne jednostki szkoleniowe, dopasowane indywidualnie do każdego uczestnika na podstawie wytyczonej ścieżki kariery przez doradcę i terapeutę).
5. Zajęcia z zakresu samoobsługi i przystosowania do samodzielności prowadzone przez instruktora zawodu, które mają na celu naukę wykonywania codziennych czynności samoobsługowych, niezbędnych do kształtowania systematyczności, odpowiedzialności, punktualności, obowiązkowości, współdziałania, wyrobienie nawyku pracy, czystości, samodzielności.
6. Mieszkanie readaptacyjne-wynajęcie mieszkania, do wykorzystania przez uczestników po zakończeniu szkoleń.
7. Wyjazdy integracyjne(trzydniowe) na zakończenie każdej edycji.

Podobny projekt od września 2008 roku – do czerwca 2010 r. realizował Niepubliczny Ośrodek Opieki Zdrowotnej Stowarzyszenia „MONAR”, Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny w Gaudynkach.

W dniu 30 maja 2011 w Ośrodku Rehabilitacyjno-Readaptacyjnym „Monar” w Gaudynkach odbyła się Konferencja poświęcona między innymi, podsumowaniu projektu aktywizacji społecznej i zawodowej „Droga do samodzielności”, finansowanego ze środków POKL. Nadzór naukowy nad przebiegiem Konferencji przyjął Wydział Socjologii Wyższej Szkoły Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie.

W konferencji udział wzięli między innymi: Jolanta Łazuga-Koczurowska – prezes Stowarzyszenia „Monar”, Piotr Adamiak – superwizor akredytowany przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Janusz Strzelecki – Sekretarz Komisji Etyki Terapeutów Uzależnień, Michał Tatarek - Pełnomocnika Zarządu Województwa ds. Wdrażania Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych a także wójtowie pobliskich gmin, przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej oraz placówek terapeutycznych z terenu województwa.

Podczas Konferencji omówiono znaczenie realizowanego programu dla procesu post-rehabilitacyjnego pacjentów Ośrodka w Gaudynkach, wypowiedzieli się zarówno eksperci, specjaliści z dziedziny przeciwdziałania narkomani jak również sami bezpośredni odbiorcy projektu. Podkreślali oni, że bez uczestnictwa w długofalowym programie postrehabilitacyjnym trudno byłoby im powrócić do życia bez narkotyków.

## **Cel 2. Edukacja i szkolenia dla personelu prowadzącego leczenie, rehabilitację i programy ograniczania szkód zdrowotnych.**

Realizując ten cel programu Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego udzielił dotacji Ośrodkowi Rehabilitacji Uzależnionych DOREN im Berty Trusiewicz SPZOZ w Rózewcu na realizację zadania - „Szkolenia, organizacja warsztatów i zakup wyposażenia”. W kwocie łącznej 37 000 zł.

W ramach przekazanej dotacji:

- opłacono koszty szkoleń specjalistycznych dla 4 osób, Specjalistyczne Szkolenie Terapii Uzależnienia od Narkotyków w zakresie specjalisty (3 os), Specjalistyczne Szkolenie Terapii Uzależnienia od Narkotyków w zakresie instruktora, dla 1 osoby opłacono koszty egzaminu certyfikującego w zakresie specjalisty terapii uzależnień
- zorganizowano w siedzibie Ośrodka „Doren” warsztaty „Niewerbalne formy i metody pracy z pacjentem uzależnionym. W warsztatach udział wzięło 12 osób.
- ponadto w ramach dotacji zakupiono wyposażenie.

Ponadto w 2011 roku Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współzależnień w Giżycku na zlecenie Samorządu Województwa refundował szkolenia indywidualne kadry lecznictwa uzależnień, w tym narkomanii – łącznie wsparcie otrzymało 15 osób.. Specjaliści leczenia uzależnień z terenu naszego województwa wzięli udział w poniższych szkoleniach:

- Studium Terapii Uzależnień ukończyło 7 osób
- Studium Psychoterapii Integratywnej – 1 osoba
- Superwizje w programie certyfikacji – 2 osoby

- Staż kliniczny odbyły 3 osoby
  - Udział w Sympozjum „Nowe wyzwania w profilaktyce i terapii uzależnień” – 2 osoby
- Przygotowano również ofertę 2 szkoleń grupowych:
- „Praca terapeutyczna z poczuciem winy, krzywdy, wstydu i smutkiem w pogłębionej terapii”, w którym wzięło udział 20 os.
  - „Praca z pacjentem pogłębionej terapii”, w którym udział wzięło 20 os.

**Wskaźniki realizacji celów w ramach Priorytetu II:**

Wskaźnik	2009 rok	2010 rok	2011 rok
Baza danych o placówkach leczniczych i rehabilitacyjnych oraz o zakresie ich działania	1 aktualizowana na bieżąco	1 aktualizowana na bieżąco	1 aktualizowana na bieżąco
Liczba placówek udzielających świadczeń w tym zakresie	6 poradni 5 ośrodków	6 poradni 5 ośrodków	6 poradni 5 ośrodków
Liczba programów postrehabilitacyjnych	5	5	5
Liczba szkoleń w dziedzinie terapii uzależnienia od narkotyków i liczba uczestników tych szkoleń	2 konferencje szkoleniowo-specjalistyczne, liczba uczestników 200 osób	54 os. w szkoleniach 10 os. podnoszenie kwalifikacji zawodowych	1 narada 3 szkolenia 19 os. podnoszenie kwalifikacji zawodowych
Ilość przekazanych materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz publikacji na temat leczenia, rehabilitacji i ograniczenia szkód zdrowotnych	2 500 (ulotki, publikacje biuletyny)	3 000 (ulotki, publikacje biuletyny)	3 200 (ulotki, publikacje biuletyny)

\* dane do wskaźników uzyskane z opracowań własnych

**Priorytet III. Badania, monitoring i ewaluacja zjawiska narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim**

W ramach tego priorytetu podejmowano działania w obrębie niżej wymienionych celów szczegółowych:

**Cel 1. Współtworzenie zintegrowanego ogólnopolskiego systemu informacji o narkotykach i narkomanii**

W myśl zapisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, Uchwałą Nr 53/294/05/II Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 15 listopada 2005 r. - Pan Michał Tatarek powołany został na stanowisko Eksperta Wojewódzkiego do spraw Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Corocznie Województwo Warmińsko-Mazurskie uczestniczy w zbieraniu informacji z realizacji w gminach programów przeciwdziałania narkomanii, w tym zakresie ściśle współpracuje z Krajowym Biurem Przeciwdziałania Narkomanii. Na podstawie nadesłanych informacji dokonano ich analizy m.in. wysokości środków wydatkowanych na zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Tabela 10. Środki finansowe pozyskane i wydane na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Rok	Wysokość środków finansowych uzyskanych przez gminy z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2009-2011	Wysokość środków finansowych faktycznie wykorzystanych na realizację gminnego programu przeciwdziałania narkomanii w latach 2009-2011
2009	<b>22 104 653</b>	<b>845 130</b>
2010	<b>22 387 328</b>	<b>1 220 162</b>
2011 <sup>1</sup>	<b>23 187 448</b>	<b>1 085 226</b>

1/ dane z 113 gmin (PARPA –G1)

Przedstawicielka Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w maju 2011 r. wzięła udział w zastępstwie Eksperta Wojewódzkiego w XX Konferencji Ekspertów Wojewódzkich ds. Informacji o Narkotykach i narkomanii w Poznaniu. Podczas narady poruszane były między innymi takie zagadnienia jak:

- najnowsze badania epidemiologiczne dotyczące narkotyków i narkomanii w Polsce;
- nowe substancje na scenie narkotykowej oraz zmiany prawne;
- monitorowanie zjawiska narkomanii i sprawozdawczość elektroniczna do Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii;
- funkcjonowanie Regionalnego Centrum Profilaktyki Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Rogoźnie;
- potrzeba ewaluacji działań publicznych;
- europejskie standardy jakości w profilaktyce.

Ekspert Wojewódzki prowadził konsultacje w sprawie utworzenia w województwie Warmińsko-Mazurskim placówki leczenia subsydiowanego (metadonem). Przeprowadzonych zostało szereg uzgodnień, między innymi, z dyrekcją Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii, Prezeską Olsztyńskiego Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom z Rodzin z Problemem Alkoholowym 'Stokrotka' w Olsztynie. W efekcie Oddział Narodowego Funduszu Zdrowia w Olsztynie rozpiął konkurs na realizację programu metadonowego w roku 2012.

## **Cel 2. Ocena zjawiska narkomanii, jego rozmiarów na terenie województwa oraz związanych z nim zagrożeń**

W grudniu 2011 Ekspert Wojewódzki jak corocznie, przygotowywał dla Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii - Raport w zakresie problemów narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim za rok poprzedni. Obejmował on analizy związane m.in., z realizacją zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii na poziomie wojewódzkim, diagnozę zjawiska dotyczącą liczby osób i rodzin objętych pomocą społeczną z powodu alkoholizmu lub z powodu narkomanii, epidemiologię dotyczącą problemów związanych z używaniem czy nadużywaniem narkotyków (liczba nowych zakażeń wirusem HIV, w tym wśród narkomanów), informację o naruszaniu przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii przez nieletnich w regionie. Raport przedkładany był do Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz upowszechniony został za pośrednictwem strony internetowej.



### Wskaźniki realizacji celów w ramach Priorytetu III:

Wskaźnik	2009 rok	2010 rok	2011
Realizowanie na poziomie województwa systemu sprawozdawczości obejmujące m.in. zgłaszalność do leczenia, o działaniach profilaktycznych	1	1	1
Uczestnictwo w seminariach metodologicznych, liczba poznanych nowoczesnych metod i narzędzi badawczych.	3	4	2
Liczba konsultacji	30	35	30
Liczba instytucji uczestniczących w sieci wymiany informacji	150	150	
Coroczne raporty z analizami trendów epidemiologicznych dostępne w postaci publikacji, także za pośrednictwem Internetu.	1	1	1
Liczba kampanii ogólnopolskich, w które włączyło się Województwo	1	1	0
Liczba publikacji z wynikami badań oraz monitoringu	6, w ilości po 50 szt. każda	6, w ilości po 50 szt. każda	6, w ilości po 50 szt. każda

\* dane do wskaźników uzyskane z opracowań własnych

W dniu 11 maja 2012 r. odbyło się posiedzenie Zespołu Monitorującego ds. monitoringu i ewaluacji „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2009 – 2012”. Niniejszy materiał przedłożony został członkom Zespołu, którzy zaopiniowali jego treść oraz wysunęli następujące wnioski i rekomendacje do dalszych działań.

#### Wnioski :

- Powszechna świadomość skali zjawiska oraz działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii prowadzą do zwiększenia liczby kompetentnych realizatorów programów profilaktycznych.
- Dostrzega się większe zróżnicowanie programów profilaktycznych uwzględniających problematykę zapobiegania narkomanii.
- Coraz powszechniejsze podejmowanie działań na szczeblu lokalnym sprzyja tworzeniu programów profilaktycznych, adekwatnych do potrzeb i specyfiki zjawiska w regionie.
- W obszarze profilaktyki narkomanii prowadzone są liczne szkolenia kierowane do wybranych grup zawodowych. Jednak nie istnieje jednolity system dokształcania. Pomimo to warto nadmienić, że co roku wzrasta liczba certyfikowanych specjalistów i instruktorów terapii, a także przeszkolonych w obszarze problemów narkotykowych pielęgniarek i lekarzy.
- Dużą rolę w zakresie leczenia i rehabilitacji uzależnienia od narkotyków pełnią organizacje pozarządowe prowadząc placówki leczenia ambulatoryjnego jak i stacjonarne ośrodki.
- Istotną trudnością w podejmowaniu działań profilaktycznych, w ramach obecnie obowiązującej ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, jest zapewnienie odpowiednich źródeł finansowania oraz dostatecznych środków na realizację zadań z obszaru przeciwdziałania narkomanii.
- Na przestrzeni ostatnich czterech lat znacznie wzrosła liczba samorządów lokalnych posiadających gminne programy przeciwdziałania narkomanii.

## Rekomendacje:

### Profilaktyka, szczególnie wśród dzieci i młodzieży :

- należy kontynuować działania nakierowane na dzieci i młodzież, głównie poprzez wspieranie działalności gminnych świetlic socjoterapeutycznych oraz młodzieżowych klubów integracji społecznej i propagować „dobre praktyki”;
- wspierać inicjatywy w zakresie profilaktyki selektywnej w szczególności mające charakter nowatorski, adresowane do różnych grup docelowych, jednak przede wszystkim do dzieci i młodzieży zagrożonej narkomanią,;
- włączać do programów rodziców oraz liderów młodzieżowych, mogących wywrzeć istotny wpływ na zachowanie odbiorców;

### Lecznictwo i rehabilitacja:

- wspomagać rozwój ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w zakresie leczenia i rehabilitacji uzależnienia od narkotyków lub szkodliwego ich używania oraz programów ograniczania szkód zdrowotnych,;
- kontynuować dotychczasowe działania na rzecz modernizacji bazy lecznictwa stacjonarnego dla osób uzależnionych od narkotyków w województwie;
- wspierać nowoczesne programy terapeutyczne dla osób uzależnionych od narkotyków i substancji psychoaktywnych oraz członków ich rodzin oferowanych przez organizacje pozarządowe i placówki opieki zdrowotnej;
- wzmocnić działania w kierunku upowszechniania programów postrehabilitacyjnych, w tym m.in. tworzyć mieszkania readaptacyjne, w powyższych działaniach należy wykorzystać środki finansowe EFS;

### Podnoszenie kwalifikacji i szkolenie kadry:

- w celu stałego podnoszenia poziomu profesjonalnej pomocy psychoprofilaktycznej należy kontynuować w gminach profesjonalne szkolenia psychologów, nauczycieli i pedagogów;

### System informacji i monitorowania:

- scalić system informacyjny o narkotykach poprzez tworzenie odnośników i odsyłaczy na stronach internetowych instytucji i organizacji działających na terenie województwa obszarze przeciwdziałania narkomanii;
- utworzyć portal internetowy na temat uzależnień od substancji psychoaktywnych.